

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu wyborczego J.L.P.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 16 lipca 2020 r. J.L.P. (dalej: Skarżący) działając na podstawie art. 129 Konstytucji RP oraz art. 321 § 1 w związku z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 poz. 684 ze zm.; dalej: k.wyb.) wniósł protest wyborczy domagając się stwierdzenia nieważności wyboru A.D. na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W ocenie Skarżącego doszło do naruszenia następujących przepisów prawa:

1. art. 88 ust. 1 w zw. z art. 2 i art. 8 ust. 2 Konstytucji RP, poprzez wybór A.D. na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej w oparciu o zmiany k.wyb. wynikające z ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem

COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw oraz w oparciu o przepisy ustawy z dnia 2 czerwca 2020 roku o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego, które to ustawy regulujące zasady organizacji i głosowania w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej weszły w życie bez zachowania *vacatio legis*, przy czym naruszenie ww. przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej miało wpływ na wynik wyborów, gdyż przy pominięciu głosów oddanych w formie korespondencyjnej, A.D. mógłby nie uzyskać większości głosów;

2. naruszenie art. 228 ust. 7 w zw. z art. 8 ust. 2 Konstytucji RP, albowiem wybory na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzono w trakcie korzystania przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej ze środków nadzwyczajnych zastrzeżonych dla stanu nadzwyczajnego, *in concreto* upoważnienia do ograniczania wolności i praw obywatelskich w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów oraz rozporządzenia ministra właściwego do spraw zdrowia, przyznanego ustawą o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, a przed upływem 90 dni od dnia zaniechania przez Radę Ministrów, Prezesa Rady Ministrów oraz ministra właściwego do spraw zdrowia korzystania ze środków nadzwyczajnych, które to naruszenie miało wpływ na wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż wybory w okresie korzystania przez Radę Ministrów, Prezesa Rady Ministrów oraz ministra właściwego do spraw zdrowia z upoważnienia do ograniczenia wolności i praw obywatelskich w drodze rozporządzenia nie miały prawa w ogóle zostać przeprowadzone.

Skarżący podniósł następnie, że z uwagi na powyższe naruszenia wybór Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej został dokonany w warunkach następujących przestępstw, tj.:

1. art. 249 pkt 1 i 2 k.k., gdyż podstępem, za pomocą rozporządzenia Rady Ministrów, ogłoszonego bez wprowadzenia stanu nadzwyczajnego,

przeszkodziło odbyciu zgromadzeń poprzedzających głosowanie oraz przeszkodziło swobodnemu „kandydowaniu prawa do kandydowania lub głosowania, albowiem przeprowadzono procedurę rejestracji list wyborczych oraz głosowania w okresie stosowania środków nadzwyczajnych ograniczania wolności i praw obywatelskich;

2. art. 248 pkt 2 i 4 k.k., gdyż dopuszczono do głosowania korespondencyjnego, która to forma głosowania była niedopuszczalna do stosowania przy braku zachowania odpowiedniego *vacatio legis* przed wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy oraz ustawy szczególnej.

W uzasadnieniu wniesionego protestu Skarżący przedstawił argumenty potwierdzające podniesione zarzuty wskazując, że jego nazwisko w dniu wyborów prezydenckich było umieszczone w spisie wyborców prowadzonym dla Dzielnicy Ś. M [...] W., obwód wyborczy nr [...] (Szkoła Podstawowa nr [...] przy ul. [...] w W.), tj. spełnia warunek określony w art. 82 § 4 k.wyb. Państwowa Komisja Wyborcza i Prokurator Generalny nie wnieśli swoich stanowisk w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Podejmując rozważania w niniejszej sprawie należy podkreślić, że Skarżący wnosi o unieważnienie protestu wyborczego powołując się zasadniczo na wejście w życie przepisów ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979; dalej: u.wyb.2020) bez zachowania *vacatio legis*.

Odnosząc się do powyższego wyjaśnić należy, że instytucja protestu przeciwko ważności wyborów prezydenckich ma swoje konstytucyjne podstawy. W myśl art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały obecnie zawarte w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 zamieszczonych w rozdziale 10 działu I ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn.: Dz. U.

z 2019 r. poz. 684; dalej: k.wyb.) oraz w odniesieniu do wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej w przepisach szczególnych art. 321-323 zamieszczonych w rozdziale 5 działu V tego aktu prawnego, do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 k.wyb.

W świetle art. 82 § 2-5 k.wyb. prawo wniesienia protestu przysługuje wyborcom, których nazwiska są umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania oraz przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu. Sam protest wyborczy został zaś zdefiniowany w art. 82 § 1 k.wyb., jako protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby. Takie określenie protestu wyborczego koresponduje z brzmieniem powołanego wcześniej art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, a jego konsekwencją jest zawarty w punktach 1 i 2 art. 82 § 1 k.wyb. katalog zarzutów, na których można oprzeć protest. Są nimi: dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w Rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalanie wyników głosowania lub wyników wyborów naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Reasumując, przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania, ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów.

Określając wymagania formalne protestu, art. 321 § 3 k.wyb. stanowi, że wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Dowodami w sprawie z protestu wyborczego są takie środki, które świadczą o istnieniu lub nieistnieniu pewnych faktów i które zarazem uzasadniają przekonanie, że zarzucane w proteście działanie lub zaniechanie jest przestępstwem przeciwko wyborom w myśl przepisów Kodeksu karnego albo postępowaniem sprzecznym z przepisami wyborczymi dotyczącymi głosowania, ustalania wyników głosowania i wyników wyborów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., III SW 85/01, niepublikowane).

Zgodnie z art. 322 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy zaś pozostawia bez dalszego biegu protest niespełniający warunków określonych w art. 321. Oceniając protest wyborczy wniesiony przez J.L.P. Sąd Najwyższy stwierdza, że podniesione w nim zarzuty nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w art. 321 k.wyb. Podkreślenia wymaga, że protest powinien dotyczyć przede wszystkim okoliczności związanych bezpośrednio z samym wyborem Prezydenta RP. Tymczasem podniesione Skarżącego zarzuty nie zostały poparte odpowiednimi dowodami. Twierdzenia Skarżącego mówiące o niezachowaniu odpowiedniego *vacatio legis* są natomiast niczym nieuzasadnione. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), w uzasadnionych przypadkach akty normatywne, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu prawnego w dzienniku urzędowym. Biorąc pod uwagę powyższe, z tych wszystkich względów, na podstawie art. 322 § 1 w związku z art. 321 § 3 oraz art. 82 § 1 k.wyb. postanowiono o pozostawieniu protestu wyborczego bez dalszego biegu.